

Олександр Юрійович ГРИГОР'ЄВ

старший викладач, Національний університет "Львівська політехніка"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1374-4450>

e-mail: Gri1970@ukr.net

Наталія Ярославівна ПЕТРИШИН

к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри, Національний університет "Львівська політехніка"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4642-1778>

e-mail: natalya.petryshyn@gmail.com

Андрій Васильович ТОДОЩУК

к.е.н., доцент, Національний університет "Львівська політехніка"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9406-4846>

e-mail: a.todoschuk@gmail.com

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ЦИФРОВОГО РЕЙТИНГУВАННЯ ПРОФІЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ

У статті продовжено цикл публікацій щодо визначення проблем вітчизняної нормативно-методичної бази для визначення рейтингу юридичної особи за профільними показниками в умовах європейської інтеграції. Запропоновано методичні рекомендації з визначення профільного рейтингу юридичної особи на основі кредиту соціальної довіри, аналог якого застосовується у Китайській Народній Республіці, та на основі досвіду провідних країн світу. Ці рекомендації запропоновано застосовувати державними органами України з метою мінімізації корупції та прозорості надання пільг, привілеїв, державних замовлень тощо.

Ключові слова: рейтинг, рейтингування, критерій, показник, профільне рейтингування

ВСТУП

Сучасна політична і економічна криза є найважчим випробовуванням для українських підприємств. Нова ситуація вимагає нового відношення до проведення політики підтримки вітчизняного виробника. Повномасштабне вторгнення росії в Україну створило безліч проблем перед українськими підприємствами. Військова агресія росії спричинила негативні економічні наслідки для українських підприємств, особливо на міжнародних ринках, що значно зменшує нашу конкурентоздатність на фоні негативної кон'юнктури світового ринку. Відбувається розмиття чітких критеріїв в оцінюванні профільної діяльності підприємства з боку державних органів і комерційних установ. Також негативно впливає недосконала нормативно-законодавча база, яка в умовах війни набула багато протиріч тощо.

Перелічені фактори мають об'єктивний характер і не залежать від виду і характеру діяльності підприємства.

Сучасні методи і технології рейтингування підприємств, які застосовують державні органи, комерційні банки, фінансові установи тощо, є базовими для прийняття управлінських рішень для керівників цих установ. Але в умовах ковазючого зовнішнього середовища, невизначеність і непередбачуваність його швидко зростає.

Для чіткого і ясного розуміння, в якій економічній ситуації знаходиться суб'єкт господарювання, необхідно застосувати єдину універсальну методіку визначення рейтингу підприємства, яку буде застосовувати держава в особі державних органів і на основі якої будуть розподілятися пільги, привілеї, субсидії, дотації, субвенції тощо. Ця методіка має бути досить простою, зрозумілою і прозорою для підприємців. Також необхідно, щоб нею могли скористатися підприємці, менеджери, експерти, інвестори тощо.

Така методіка має базуватися на точних профільних показниках діяльності підприємства, які характеризують сучасний стан підприємства, регіону, області і створюють передумови і гарантії стабільного зростання підприємств у майбутньому.

Однак наявний рівень якості оцінювання економічної діяльності підприємств фактично відсутній. Державні органи не мають методіки оцінювання економічної діяльності підприємств, що не дає їм змоги у прийнятті управлінських рішень практично реалізувати якісні процедури з необхідною точністю. Також це призводить до значних зловживань з боку державних органів у розподіленні різноманітних привілеїв, дозволів, ліцензій квот тощо.

Звичайно, що методіка має бути простою в оцінюванні, не праце місткою, зрозумілою у визначенні основних цілей і напрямів державних органів у тій чи іншій сфері.

МЕТА роботи полягає у ґрунтовному дослідженні та аналогізації міжнародного і вітчизняного досвіду рейтингування профільної діяльності підприємств за показниками на території України для розроблення гармонізованих та уніфікованих методичних рекомендацій з рейтингування суб'єктів господарської діяльності в умовах європейської інтеграції України і агресії з боку російської федерації.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною базою для проведення дослідження стали методологічні положення, відображені у Податковому Кодексі України, у Кодексі України про адміністративні правопорушення, Господарському кодексі України, Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших законодавчих актах і літературних джерелах у сфері рейтингування суб'єктів господар-

ської діяльності [1-8]. Для одержання результатів роботи застосовано такі загальнонаукові методи дослідження: теоретичного узагальнення – для систематизації та виокремлення ключових критеріїв рейтингування підприємств; порівняння – для аналогізації вітчизняного та міжнародного досвіду рейтингування підприємств.

РЕЗУЛЬТАТИ

Для визначення рейтингу підприємства за профільними показниками необхідно визначити завдання, які треба поставити перед цими показниками. З одного боку, ці показники не мають бути занадто складними, а з іншого – кількість показників має бути мінімальна, щоб не ускладнювати процес обчислення і бюрократизацію визначення рейтингування підприємств.

Також державні органи, органи місцевого самоврядування і підприємства на основі цих показників зможуть виконувати такі функції:

- чітко формулювати і обґрунтовано вимагати державними органами і органами місцевого самоврядування від підприємств стратегічні, а тактичні цілі і зміни до них у зв'язку з проведенням соціально-економічної політики держави і місцевих органів влади;

- прогнозувати результативність господарсько-економічної діяльності підприємства, а також зі зміною зовнішнього середовища (зміна кон'юнктури ринків, зміна пріоритетних цілей державних органів і органів місцевої влади, зміна економічної ситуації тощо) здійснювати пошук і оновлення стратегічних і тактичних цілей підприємств;

- виявлення найбільш оптимальних факторів, які впливають на рівень соціально-економічного розвитку підприємств;

- виявлення необхідних змін для швидкого росту темпів економічного зростання держави, регіонів, областей, районів, підприємств тощо;

- виявлення підприємств, які можуть претендувати на отримання державних пільг, державних субсидій, дотацій, субвенцій тощо;

- виявлення підприємств, які можуть брати участь у державних торгах, місцевих торгах, у виконанні робіт для державних і муніципальних організацій, в отриманні державних замовлень, закупівлі тощо;

- виявлення підприємств, які будуть відноситися до групи «ризик», і відповідно до яких необхідно проводити більш ретельні контролюючі заходи зі здійснення податкових перевірок, митних перевірок тощо;

- виявлення підприємств «одноденок» підприємств «прокладок» тощо.

Відповідно до отриманих профільних показників буде присвоюватися певні бали. Просумувавши їх, підприємство буде входити в одну з п'яти груп. Відповідно до цих п'яти груп будуть розподілятися управлінські рішення. Або позитивні рішення державних і місцевих органів влади, або навпаки – буде застосовано коригувальні, або навіть каральні заходи щодо діяльності підприємства.

Визначимо основні показники, стосовно яких буде здійснюватися оцінювання профільних показників діяльності підприємства.

Перша група показників – це показники участі підприємства у програмах соціально-економічного роз-

витку держави, регіону, області району тощо.

До них відносяться:

- 1) участь у програмах соціально-економічного розвитку, цільових програмах, програмах культурного розвитку держави, регіонів, районах, селищ, міст, цільових програм;

- 2) показники забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території;

- 3) показники ефективного використання природних ресурсів;

- 4) показники ефективного використання трудових ресурсів;

- 5) показники ефективного використання фінансових ресурсів;

- 6) показники забезпечення потреби у місцевих будівельних матеріалах;

- 7) показники забезпечення потреби у паливі й енергоресурсах;

- 8) інші показники.

До другої групи показників належать показники участі у створенні й утриманні соціальних об'єктів:

- 1) використання коштів підприємства на будівництво, розширення, ремонт і утримання на пайових засадах об'єктів соціальної і виробничої інфраструктури та на заходи щодо охорони навколишнього природного середовища;

- 2) розмір сплачених місцевих податків і зборів;

- 3) участь в організації та фінансуванні капітальних ремонтів житлових будинків, капітальних ремонтів майна, що перебуває у спільній власності співвласників багатоквартирного будинку, в межах бюджетних програм, визначених за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

До третьої групи показників належать показники якості наданих послуг населенню:

- 1) показники управління об'єктами житлово-комунального господарства;

- 2) показники управління побутовим сектором;

- 3) показники управління торговельним обслуговуванням;

- 4) показники управління транспортом;

- 5) показники управління інших секторів.

Як відомо, якість управління вимірюється розміром середньої заробітної плати працівників або населення в регіоні. Тому рекомендується порівнювати передусім розмір середньої зарплати або середніх доходів.

До четвертої групи показників належать показники у галузі будівництва. Це дуже важлива сфера діяльності, яка показує які сектори економіки розвиваються, куди спрямовуються інвестиції, і де чекати стрімкого розвитку певної галузі. До них відносяться:

- 1) показник участі у будівництві, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складниками автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах);

- 2) показник участі у розвитку потужностей будівельної індустрії і промисловості будівельних матеріалів, у створенні, розвитку та реконструкції об'єктів інженерного забезпечення і транспортного обслуговування;

3) показник участі у використанні та забудові земель, на яких передбачена перспективна містобудівна діяльність;

4) показник участі у реставрації та застосуванні пам'яток історії і культури, архітектури та містобудування, палацово-паркових, паркових і садибних комплексів, природних заповідників.

До п'ятої групи показників належать показники у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики, фізкультури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності.

До них належать:

1) показник участі у фінансуванні закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, оздоровчих закладів, молодіжних центрів, які належать територіальним громадам або передані їм;

2) показник участі у фінансуванні здобуття повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних і комунальних закладах освіти, фінансування необхідних умов для виховання дітей та молоді, розвитку їхніх здібностей, трудового навчання, професійної орієнтації, продуктивної праці учнів, фінансування діяльності дошкільних та позашкільних закладів освіти, дитячих, молодіжних та науково-просвітницьких громадських об'єднань, молодіжних центрів;

3) показник участі у фінансуванні комунальної власності фонду загальнообов'язкового навчання при загальноосвітніх навчальних закладах;

4) показник участі у забезпеченні пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування;

5) показник участі у фінансуванні творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, молодіжної політики.

До шостої групи показників належать показники у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища:

1) розміри відшкодувань за забруднення довкілля та інші екологічні збитки, а також платежі за користування комунальними та санітарними мережами відповідних населених пунктів;

2) показник участі у фінансуванні місцевих, регіональних і загальнодержавних програм охорони довкілля;

3) показник участі у фінансуванні територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні;

4) показник участі у фінансуванні охорони, захисту, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, дотримання правил і норм використання лісових ресурсів у межах лісів комунальної власності;

5) показник участі у фінансуванні функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем, які є складником мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації.

До сьомої групи показників належать показники у

сфері соціального захисту населення:

1) показник участі у фінансуванні благодійних бюджетів додаткових до встановлених законодавством гарантій стосовно соціального захисту населення;

2) показник участі у фінансуванні різноманітної допомоги особам з інвалідністю, ветеранам війни та праці, сім'ям загиблих (померлих або визнаних такими, що пропали безвісти) військовослужбовців, а також військовослужбовців, звільнених у запас (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу) або у відставці, особам з інвалідністю з дитинства, багатодітним сім'ям у будівництві індивідуальних жилих будинків, проведенні капітального ремонту житла, у придбанні будівельних матеріалів; відведення зазначеним особам у першочерговому порядку земельних ділянок для індивідуального будівництва, садівництва та городництва;

3) показник участі у фінансуванні для малозабезпечених громадян похилого віку, осіб з інвалідністю будинків-інтернатів, побутового обслуговування, продажу товарів у спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами, а також безоплатного харчування;

4) показник участі у фінансуванні ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян;

5) показник участі у фінансуванні соціальних послуг безхатнім особам;

6) забезпечення житлом для тимчасового проживання осіб, стосовно яких згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України [6];

7) інші показники.

До восьмої групи показників належать показники у галузі оборонної роботи. В умовах війни з росією ці показники набувають особливої актуальності. До них можна віднести:

1) показник участі у фінансуванні заходів, пов'язаних з мобілізаційною підготовкою, підготовкою і виконанням завдань територіальної оборони, на відповідній території;

2) надання військовим частинам, установам, навчальним закладам Збройних Сил України службових приміщень і жилої площі, інших об'єктів, комунально-побутових послуг та здійснення контролю за їх використанням, наданням послуг;

3) організація виробництва і поставки у війська підприємствами та організаціями, що належать до комунальної власності, замовленої продукції, послуг, енергоресурсів;

4) показник участі у фінансуванні заходів щодо підготовки населення України до участі в русі національного спротиву.

До дев'ятої групи показників належать показники в інших сферах діяльності. До них можуть належати:

1) фінансування спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги та контролю за використанням коштів такими установами за призначенням;

2) організація семінарів, конференцій за тематикою, яка зараз найбільш актуальна (наприклад, з питань отримання компенсацій військовим, переселенцям з окупованих територій, з питань надання безоплатної первинної правничої допомоги тощо).

Рекомендоване рейтингування підприємств за профільними показниками наведено у табл. 1.

Зрозуміло, що у рейтингуванні підприємств за профільними показниками варто було би оцінити і за такими показниками: податкові, економічні, соціальні тощо. Але ці показники мали б оцінювати або податкові органи, митні органи, соціальні державні органи про що згадувалося у наших попередніх публікаціях [9-12].

ВИСНОВКИ

Запропоновані методичні рекомендації з цифрового

рейтингування профільних показників підприємств дасть змогу вдосконалити нормативно-правове забезпечення визначення рейтингу підприємства для отримання шкали надійності підприємства як суб'єкта господарської діяльності, ліквідувати істотні проблеми корупції у системі державних органів, покращити фінансову і кредитну дисципліну передусім в центральних органах, а далі в галузях, областях містах та кредитних установах тощо.

Ці рекомендації дають змогу встановити для сумлінних підприємств можливості отримати з боку держави різноманітні привілеї та уникнення необґрунтованих і часто неефективних перевірок з боку державних органів. Також це значно спростить процедуру отримання кредитів від комерційних фінансових установ.

Таблиця 1 – Рекомендоване рейтингування підприємств за профільними показниками діяльності підприємств (розроблено авторами)

№ з/п	Назва показників	Одиниці вимірювання	Значення показників підприємства	Нормативне (середнє) значення показників підприємства	Межі коливання балів	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
Показники участі підприємства у програмах соціально-економічного розвитку держави, регіону, області району тощо						
1	Участь у програмах соціально-економічного розвитку, цільових програмах, програмах культурного розвитку держави, регіонів, районах, селищ, міст, цільових програм	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
2	Показники забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Порівнюються з територіями, які мають найвищий рівень в країні
3	Показники ефективного використання природних ресурсів			Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Порівнюються з територіями, які мають найвищий рівень в країні
4	Показники ефективного використання трудових ресурсів			Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Порівнюються з територіями, які мають найвищий рівень в країні
5	Показники ефективного використання фінансових ресурсів			Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Порівнюються з територіями, які мають найвищий рівень в країні
6	Показники забезпечення потреби у місцевих будівельних матеріалах	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
7	Показники забезпечення потреби у паливі та енергоресурсах	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
8	Інші показники			Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
Показників належать показники участі у створенні і утриманні соціальних об'єктів						
9	Використання коштів підприємства на будівництво, розширення, ремонт і утримання на пайових засадах об'єктів соціальної і виробничої інфраструктури та на заходи з охорони навколишнього природного середовища	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
10	Розмір сплачених місцевих податків і зборів	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
11	Участь в організації та фінансуванні капітальних ремонтів житлових будинків, капітальних ремонтів майна, що перебуває у спільній власності співвласників багатоквартирного будинку, в межах бюджетних програм, визначених за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
12	Показники управління об'єктами житлово-комунального господарства	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Передусім порівнюється середній розмір зарплати на таких об'єктах
Показники якості наданих послуг населенню						
13	Показники управління побутовим сектором	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Передусім порівнюється середній розмір зарплати на таких об'єктах
14	Показники управління торговельним обслуговуванням	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Передусім порівнюється середній розмір зарплати на таких об'єктах
15	Показники управління транспортом	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Передусім порівнюється середній розмір зарплати на таких об'єктах
16	Показники управління іншими секторами	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	Передусім порівнюється середній розмір зарплати на таких об'єктах
17	Показник участі у будівництві, реконструкції та ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складниками автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах)	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
Показники у галузі будівництва						
18	Показник участі у розвитку потужностей будівельної індустрії і промисловості будівельних матеріалів, у створенні, розвитку та реконструкції об'єктів інженерного забезпечення і транспортного обслуговування	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
19	Показник участі у використанні та забудові земель, на яких передбачена перспективна містобудівна діяльність	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
20	Показник участі у реставрації та використанні пам'яток історії і культури, архітектури та містобудування, палацово-паркових, паркових і садибних комплексів, природних заповідників	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
Показники у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики, фізкультури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності						
21	Показник участі у фінансуванні закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, оздоровчих закладів, молодіжних центрів, які належать територіальним громадам або передані їм	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
22	Показник участі у фінансуванні здобуття повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних і комунальних закладах освіти, фінансування необхідних умов для виховання дітей та молоді, розвитку їхніх здібностей, трудового навчання, професійної орієнтації, продуктивної праці учнів, фінансування діяльності дошкільних та позашкільних закладів освіти, дитячих, молодіжних та науково-просвітницьких громадських об'єднань, молодіжних центрів	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
23	Показник участі у фінансуванні при загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності фонду загальнообов'язкового навчання	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
24	Показник участі у забезпеченні пільгового проїзду учнів, вихованців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
25	Показник участі у фінансуванні творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, молодіжної політики	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже низьке значення 0-100 – низьке значення 101-200 – середнє значення 201-700 – високе значення 701-1000 – дуже високе значення	
26	Розміри відшкодувань за забруднення довкілля та інші екологічні збитки, а також платежі за користування комунальними та санітарними мережами відповідних населених пунктів	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	Пропонується регресивна шкала. Чим більше виплати, тим більше забруднення

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
Показники у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища						
27	Показник участі у фінансуванні місцевих, регіональних і загальнодержавних програм охорони довкілля	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
28	Показник участі у фінансуванні територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
29	Показник участі у фінансуванні охорони, захисту, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, дотримання правил і норм використання лісових ресурсів у межах лісів комунальної власності	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
30	Показник участі у фінансуванні функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем, які є складником мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
Показники у сфері соціального захисту населення						
31	Показник участі у фінансуванні благодійних бюджетів додаткових до встановлених законодавством гарантій стосовно соціального захисту населення	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
32	Показник участі у фінансуванні різноманітної допомоги особам з інвалідністю, ветеранам війни та праці, сім'ям загиблих (померлих або визнаних такими, що пропали безвісти) військовослужбовців, а також військовослужбовців, звільнених у запас (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу) або у відставці, особам з інвалідністю з дитинства, багатодітним сім'ям у будівництві індивідуальних житлових будинків, проведенні капітального ремонту житла, у придбанні будівельних матеріалів; відведення зазначеним особам у першочерговому порядку земельних ділянок для індивідуального будівництва, садівництва та городництва	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
33	Показник участі у фінансуванні для малозабезпечених громадян похилого віку, осіб з інвалідністю будинків-інтернатів, побутового обслуговування, продажу товарів у спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами, а також безоплатного харчування	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
34	Показник участі у фінансуванні ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
35	Забезпечення житлом для тимчасового проживання осіб, стосовно яких згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
36	Інші показники	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
Показники у галузі оборонної роботи						
37	Показник участі у фінансуванні заходів, пов'язаних з мобілізаційною підготовкою, підготовкою і виконанням завдань територіальної оборони, на відповідній території	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
38	Надання військовим частинам, установам, навчальним закладам Збройних Сил України службових приміщень і жилої площі, інших об'єктів, комунально-побутових послуг та здійснення контролю за їх використанням, наданням послуг	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
39	Організація виробництва і поставок у війська підприємствами та організаціями, що належать до комунальної власності, замовленої продукції, послуг, енергоресурсів	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
40	Показник участі у фінансуванні заходів з підготовки населення України до участі в русі національного спротиву	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
Показники в інших сферах діяльності						
41	Фінансування спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги та контролю за використанням коштів такими установами за призначенням	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
42	Організація семінарів, конференцій за тематикою, яка зараз найбільш актуальна (наприклад, з питань отримання компенсацій переселенцям з окупованих територій, з питань надання безоплатної первинної правничої допомоги тощо)	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	
43	Інші показники	грн		Середнє значення в області, регіоні, галузі тощо	0 – дуже високе значення 0-100 – високе значення 101-200 – середнє значення 201-700 – низьке значення 701-1000 – дуже низьке значення	

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.2084 р. №8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984, додаток до № 51, ст.1122.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001, № 25-26, ст. 131.
4. Про затвердження Національної рейтингової шкали: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. № 665. *Офіційний вісник України*. 2007. № 32. С. 25.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997р. №280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997, № 24, ст.170.
6. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022р. №2010-IX.
7. Все, что нужно знать о кредитных рейтингах. Standard & Poors Rating Services. McGRAW HILL FINANCIAL, 2014. URL: https://www.standardandpoors.com/ru_RU/delegate/getPDF?articleId=1498030&type=comments&subType=rating%20definition
8. Соціально-економічна діагностика в умовах глобалізації / О.С. Кузьмін та ін. Львів, 2012. 284 с.
9. Григор'єв О.Ю., Петришин Н.Я., Тодощук А.В. Методичні рекомендації з цифрового рейтингування підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 12/4. С. 5–8.
10. Григор'єв О.Ю., Петришин Н.Я., Тодощук А.В. Методичні рекомендації з цифрового оцінювання соціальних показників підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 4. С. 10–15.
11. Григор'єв О.Ю., Петришин Н.Я., Тодощук А.В. Методичні рекомендації з цифрового рейтингування податкових показників підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 11. С. 5–13.
12. Григор'єв О.Ю., Петришин Н.Я., Тодощук А.В. Методичні рекомендації з цифрового оцінювання економічних показників підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 11/1. С. 24–27.

References

1. Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, Art.112. (in Ukrainian).
2. Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine of 07.12.2084 №8073-X. *Information of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR (VVR)*. 1984, appendix to № 51, Art. 112. (in Ukrainian).
3. Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of April 5, 2001 № 2341-III. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*.2001, № 25-26, Art.131.
4. On approval of the National Rating Scale: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 26, 2007 № 665. *Official Gazette of Ukraine*. 2007. № 32. P. 25. (in Ukrainian).
5. On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine dated May 21, 1997. No. 280/97-BP. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1997, №. 24, Art. 170. (in Ukrainian).
6. On social and legal protection of persons who have been deprived of their personal freedom as a result of armed aggression against Ukraine, and their family members: Law of Ukraine dated January 26, 2022. №. 2010-IX. (in Ukrainian).
7. Everything you need to know about credit ratings. Standard & Poors Rating Services. McGRAW HILL FINANCIAL. 2014. URL: https://www.standardandpoors.com/ru_RU/delegate/getPDF?articleId=1498030&type=comments&subType=rating%20definition (in Russian).
8. Socio-economic diagnostics in the conditions of globalization / O.Y. Kuzmin et al. Lviv, 2012. 284 p. (in Ukrainian).
9. Hryhoriev O.Yu., Petryshyn N.Ya., Todoshchuk A.V. Methodical recommendations for digital rating of enterprises. *Economics. Finances. Law*. 2020. № 12/4. pp. 5–8. (in Ukrainian).
10. Hryhoriev O.Yu., Petryshyn N.Ya., Todoshchuk A.V. Methodical recommendations for digital assessment of social indicators of enterprises. *Economics. Finances. Law*. 2021. № 4. pp. 10–15. (in Ukrainian).
11. Hryhoriev O.Yu., Petryshyn N.Ya., Todoshchuk A.V. Methodological recommendations for digital rating of tax indicators of enterprises. *Economics. Finances. Law*. 2021. № 11. pp. 5–13. (in Ukrainian).
12. Hryhoriev O.Yu., Petryshyn N.Ya., Todoshchuk A.V. Methodological recommendations for digital evaluation of economic indicators of enterprises. *Economics. Finances. Law*. 2022. No. 11/1. pp. 24–27. (in Ukrainian).

Oleksandr HRYHORIEV

Senior Lecturer, Lviv Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1374-4450>

e-mail: Gri1970@ukr.net

Nataliia PETRYSHYN

PhD in Economics, Associate Professor, Acting Head of the Department, Lviv Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4642-1778>

e-mail: natalya.petryshyn@gmail.com

Andrii TODOSHCHUK

PhD in Economics, Associate Professor, Lviv Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9406-4846>

e-mail: a.todoschuk@gmail.com

METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR DIGITAL RATING OF ECONOMIC INDICATORS OF ENTERPRISES

Introduction. The introduction of the economic rating will contribute to the centralization of control over the activities of economic entities by various state bodies. On the other hand, the profile rating will allow to avoid subjectivity in the evaluation of the economic activity of enterprises by state bodies and other subjects of economic activity and to establish a transparent and understandable work of the state bodies themselves for subjects of economic activity and society as a whole.

The purpose of the paper is in a careful study and analysis of the international and domestic experience of rating the activities of enterprises according to profile and economic indicators in Ukraine with the aim of developing agreed unified methodological recommendations regarding the rating of business entities in the process of European integration of Ukraine.

Results. In order to determine the rating of the enterprise by profile indicators, it is necessary to evaluate the main indicators of the profile activity of the enterprise, minimizing and simplifying their calculation, as well as to introduce a digital rating of the profile indicators of the enterprise. With two-way communication between the enterprise and other market participants, this will simplify relations between them. On the other hand, state bodies will be able to direct the development of enterprises in the right direction, in accordance with the adopted policy of socio-economic development.

Conclusions. The proposed methodological recommendations on the digital rating of the profile indicators of enterprises will allow to improve the legal framework for determining the rating of the enterprise to obtain a scale of reliability of the enterprise as a business entity, to eliminate significant problems of corruption in the distribution of financial funds, to improve financial and credit discipline, first of all, in the central authorities, and secondly in industries, regions, cities and credit institutions, etc.

Keywords: rating, criterion, indicator, profile rating